

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6870/2021
06.07.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћници Славица Глишић Полић, адвокат из ... и Снежана Станковић Цонић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Ваљевоу, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљевоу, ради накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 309/2021 од 01.09.2021. године, у седници одржаној 06.07.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гжрр1 309/2021 од 01.09.2021. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ се пресуда Вишег суда у Шапцу Гжрр1 309/2021 од 01.09.2021. године у ставу првом изреке у делу у коме је потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 356.955,00 динара на име камате утврђене и признате у стечајном поступку и у ставу трећем и пресуда Основног суда у Лозници Прр1 556/19 од 19.05.2021. године, у ставу првом изреке у делу у коме је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 356.955,00 динара на име камате утврђене и признате у стечајном поступку и у ставу трећем изреке и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

У осталом делу ревизија тужене се **ОДБИЈА**, као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници Прр1 556/19 од 19.05.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја Ст 50/2010 који се води пред Привредним судом у Ваљевоу у укупном износу од 589.279,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати законску затезну камату на износ од 589.279,00 динара почев од 02.10.2009. године исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 40.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности

пресуде до исплате, док је захтев тужиоца преко досуђеног, а до траженог износа од 31.500,00 динара на име трошкова поступка, одбијен, као неоснован. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка, као неоснован.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гжрр1 309/2021 од 01.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване жалбе странака и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијени су, као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе. Наиме, наводи ревизије којима се оспорава висина штете, у коју је урачуната и законска затезна камата обрачуната конформном методом, по оцени Врховног касационог суда оправдава одлучивање о изјављеној ревизији, ради уједначавања судске праксе, у складу са правним схватањем о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, која је усвојена на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.04.2013. године.

Са напред наведених разлога, на основу члана 404. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Привредног суда у Ваљеву Р4 Ст 34/2018 од 15.03.2018. године усвојен је приговор ради убрзања поступка и утврђено да је тужиоцу у поступку стечаја над ХК „Вискоза“ АД „Свила“ ДОО Лозница, који се води пред Привредним судом у Ваљеву Ст 50/2010 повређено право на суђење у разумном року. Поступак стечаја покренут је 19.06.2009. године. Закључком о листи потраживања Привредног суда у Ваљеву Ст 16/09 од 02.10.2009. године, у четвртм исплатном реду, под редним бројем 255, утврђено је потраживање тужиоца у износу од 589.279,00 динара, од чега је главни дуг 232.324,00 динара, а остатак призната законска затезна камата. На основу извештаја о неисплаћеним потраживањима стечајног дужника утврђено је да у стаечајном поступку није било никаквих исплата.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су о праву тужиоца на накнаду имовинске штете проузроковане повредом права на суђење у разумном року и одговорности тужене за тако насталу штету одлучили применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Тужена одговара за штету, када тужилац, као бивши запослени код стечајног дужника – привредног друштва са већинским друштвеним или државним капиталом, без своје кривице није наплатио своје новчано потраживање из радног односа, а правноснажним решењем је утврђено да му је у том поступку повређено право на суђење у разумном року. Наводи ревизије да стечајни поступак није окончан и да ће тужилац своје новчано потраживање намирити у том поступку, нису од утицаја на правилност одлуке у овом спору. Утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужилац је стекао право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања у стечајном поступку, без обзира на то што стечајни поступак још увек није окончан. Исплатом накнаде штете, тужена ступа у стечајни поступак на место тужиоца и у том поступку може наплатити своје потраживање у висини испаћене накнаде материјалне штете.

Из изложених разлога нису основани наводи ревизије тужене о погрешној примени материјалног права у делу одлуке за главни дуг, због чега је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при одређивању висине штете, у делу одлуке о камати, обрачунатој у капитализираном износу, која чини део главног захтева.

Према утврђеном чињеничном стању, закључком о листи потраживања Привредног суда у Ваљевоу Ст 16/09 од 02.10.2009. године тужиоцу је признато потраживање у износу од 589.279,00 динара, од чега је главни дуг 232.324,00 динара, а камата обрачуната конформном методом до дана покретања стечајног поступка у износу од 356.955,00 динара.

Одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године (објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 73 од 27.07.2012. године), утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“, број 9/01) у делу који гласи: „применом конформне методе“, није у сагласности са Уставом.

Нижестепени судови су усвојили захтев тужиоца и обавезали тужену да тужиоцу накнади штету у износу утврђеном закључком стечајног суда од 02.10.2009. године. По становишту нижестепених судова, имајући у виду садржину одредбе члана 60. Закона о Уставном суду, наведена одлука Уставног суда не може се примењивати ретроактивно на односе који су настали и правноснажно решени пре дана њеног објављивања, као и да је у овом случају протекао и рок прописан чланом 61. тог закона (за измену коначног и правноснажног појединачног акта донетог на основу неуставног прописа).

Изложено правно становиште нижестепених судова, по оцени Врховног касационог суда делом је засновано на погрешној примени материјалног права.

Наиме, закључком стечајног суда Ст 16/09 од 02.10.2009. године, тужиоцу је признато потраживање у износу у који је урачуната и приписана главници законска затезна камата обрачуната у капитализираном износу од дана отварања стечајног поступка применом конформне методе у износу од 356.955,00 динара (за који износ уз главни дуг је усвојен захтев од укупно 589.279,00 динара). Међутим, у овом случају

се не може применити обрачун законске затезне камате применом конформне методе, већ применом методе простог интересног рачуна, према правном ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења од 02.04.2013. године, заузетог након доношења одлуке Уставног суда. Наиме, одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године (објављене у „Службеном гласнику Републике Србије“, бр. 73 од 27.07.2012. године) утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01) у делу који гласи: „применом конформне методе“ није у сагласности са Уставом.

Чланом 60. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07 ... 103/15), прописано је да се извршење правноснажних појединачних аката, донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. У овом случају, Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе.

Према правном ставу Врховног касационог суда, о спровођењу извршења на основу извршне исправе донете применом неуставног прописа, усвојеног на седници Грађанског одељења од 02.04.2013. године, чија је примена у овом случају могућа по аналогији (стечај је по својој природи институт колективног намирења поверилаца генералним извршењем на имовини стечајног дужника) ако извршна исправа гласи на новчани износ у коме је главници приписана доспела камата обрачуната конформном методом по закону који је у том делу проглашен неуставним, суд ће по службеној дужности, извршити разграничење и нови обрачун камате извршити тако што ће до 03.03.2001. године применити конформни метод, од тада до 17.05.2011. године метод простог интересног рачуна, а од тада па надаље по одредбама чл. 2. и 3. Закона о висини стопе затезне камате.

Сагласно наведеном, одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у коме се камата обрачунава. Имајући ово у виду, у ситуацији када је главници приписана затезна камата обрачуната по методи која је проглашена неуставном, нужно је по службеној дужности извршити разграничење и поново обрачунати камату применом методе простог интересног рачуна. У овом случају је то учињено, међутим, из извештаја Привредног суда у Ваљеву и из приложене табеле се не може утврдити висина (нечитко).

Како нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права нису ценили правилност обрачуна висине тражене камате обрачунате у капитализираном износу на износ главног потраживања, која чини део главног дуга, то је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

У поновном поступку, првостепени суд ће поново затражити од Привредног суда у Ваљеву, односно стечајног управника да достави извештај о обрачуну законске затезне камате из Закључка од 02.10.2009. године у односу на тужиоца од дана доспелости његовог потраживања до дана отварања стечајног поступка, а у складу са одлуком Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године, методом простог интересног рачуна и о томе сачинити извештај.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од исхода спора, у смислу члана 163. став 4. ЗПП.

Имајући у виду напред наведено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић